

Afghanska medborgares möjligheter att skaffa pass

RS/087/2021

Fastställelsebeslut: RA/205/2021			Version 1.0
Beslutsdatum: 2021-10-11			
Gäller för: hela myndigheten			
Gäller från och med: 2021-10-11			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
2022-06-08	2.0	2, 3 och 4.	RA/037/2022
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Fakta om rättsliga ställningstaganden	1
1. Syfte och avgränsningar	3
2. Nuläget	3
3. Rättsliga förutsättningar	4
4. Bedömning	4
4.1 Ärenden där det villkorade undantaget från passkravet ska prövas	4
4.2 Ärenden om främlingspass	5

1. Syfte och avgränsningar

Syftet med detta ställningstagande är att ge vägledning kring vad afghanska medborgares möjligheter att skaffa pass just nu och framöver kan betyda i de bedömningar som ska göras i vissa ärenden där frågan om passinnehav eller möjlighet att skaffa pass är av betydelse.

Ställningstagandet tar endast upp de särskilda frågor rörande passkrav och främlingspass som blivit aktuella efter maktövertagandet i Afghanistan. Det behandlar alltså inte övriga krav som måste vara uppfyllda för att främlingspass eller uppehållstillstånd ska beviljas.

2. Nuläget ¹

Informationsläget rörande situationen i Afghanistan är fortsatt komplicerat. Landet befinner sig dessutom i ett förändringsskede där förhållandena kan skifta snabbt.

Passkontoren stängdes ned efter maktövertagandet i augusti 2021 men återupptog viss verksamhet i oktober. Det finns numera öppna kontor i många provinser. Passkontoret i Kabul har varit stängt i omgångar och har också drabbats av tekniska problem. Det har rapporterats om långa köer utanför passkontoren och osäker eller begränsad tillgång till att faktiskt kunna ansöka om och få pass. Det har även förekommit uppgifter om att vissa kategorier av sökande prioriterats samt att endast vissa kategorier fått sin ansökan behandlad.

I april rapporterades att online-registreringen av passansökningar har återstartats och i slutet av maj meddelade myndigheterna att ett stort antal pass kommer att levereras snart.

Utreserestriktioner för vissa grupper har meddelats. Bland annat får kvinnor inte resa utomlands om de inte har sällskap av en man. (Det står dock inte klart hur rigoröst restriktionerna kommer att tillämpas.)

Många ambassader, inklusive den i Stockholm, förlänger giltighetstiden för pass. Ambassaderna i Europa utfärdar däremot inga nya pass.

¹ Redogörelsen bygger på information från Migrationsverkets migrationsanalysenhet och nyhetsrapporteringen. Se bilagan för ett urval av nyhetsartiklar.

I slutet av april hade åtminstone Iran, Pakistan, Kina, Ryssland och Turkmenistan ackrediterat diplomater som utnämnts av talibanerna. Det finns ännu inga bekräftade uppgifter om att dessa eller andra ambassader i nuläget utfärdar nya pass.

Afghanska ordinarie pass godtas av Sverige och övriga EU-länder.

3. Rättsliga förutsättningar

Möjligheten att skaffa pass kan vara av betydelse i bland annat ärenden om uppehållstillstånd och ärenden om främlingspass.

Passkravet i ärenden om uppehållstillstånd

I ärenden om uppehållstillstånd ska Migrationsverket pröva om sökanden uppfyller passkravet (2 kap. 1 § utlänningslagen). Vissa kategorier utlänningar är generellt undantagna från passkravet. Andra är undantagna endast om de saknar pass och dessutom saknar möjlighet att inom rimlig tid skaffa ett. (Se 2 kap. 1 och 1 a §§ utlänningsförordningen.)

Främlingspass

Utfärdande av främlingspass förutsätter bland annat att sökanden saknar möjlighet att skaffa pass eller att det finns särskilda skäl (2 kap. 1 a § utlänningslagen).

4. Bedömning

Afghanska medborgare kan för närvarande få giltighetstiden för befintliga pass förlängd via landets utrikesförvaltning, inkl. ambassaden i Sverige. Den som helt saknar pass behöver, enligt tillgänglig landinformation, däremot resa till Afghanistan för att skaffa ett.

4.1 Ärenden där det villkorade undantaget från passkravet ska prövas

En utlänning ska i första hand ordna ett pass via sitt hemlands myndigheter. I vissa ärendeslag kan sökanden beviljas uppehållstillstånd trots att han eller hon saknar pass, om det inte är möjligt att skaffa ett inom rimlig tid (2 kap. 1 och 1 a §§ utlänningsförordningen).

Det som ska prövas är alltså sökandens möjligheter att *inom rimlig tid* skaffa ett pass via antingen sitt hemlands utlandsrepresentation (i Sverige eller andra länder) eller myndigheterna i hemlandet.

Bedömning

Under nuvarande förhållanden kan det antas att en sökande från Afghanistan, som inte redan har ett (giltigt eller utgånet) pass, saknar möjlighet att inom rimlig tid skaffa ett.

4.2 Ärenden om främlingspass

En utlännings ska i första hand ordna ett pass via sitt hemlands myndigheter. Det är först när det inte är möjligt, eller när det finns särskilda skäl, som det blir aktuellt att utfärda ett svenskt främlingspass (2 kap. 1 a § utlänningslagen).

Det som ska prövas är alltså sökandens möjligheter att skaffa ett pass via antingen sitt hemlands utlandsrepresentation (i Sverige eller andra länder) eller myndigheterna i hemlandet.

Det kan inte krävas att en sökande som har uppehållstillstånd som skyddsbehövande ska resa till hemlandet för att ordna pass där. Om detta är det enda tillgängliga alternativet får en sådan person anses sakna möjlighet att skaffa pass.

Övriga sökanden kan som utgångspunkt resa till hemlandet och ordna pass där, om det inte går att göra via utlandsrepresentationen.

När vi bedömer om en sökande saknar möjlighet att skaffa pass finns det ett visst (men inte alltför vidsträckt) utrymme att beakta vilka svårigheter som skulle vara förenade med att faktiskt ta sig till hemlandet, lämna in en ansökan, osv. Graden av osäkerhet rörande de generella utsikterna att få ett pass kan också ges viss betydelse. (Här avses inte huruvida individen uppfyller villkoren för att få ett pass utan de allmänna omständigheterna.) Slutligen kan det också ha betydelse hur länge ett avbrott i tillgången till förfarandet förväntas pågå.

I fall där den avgörande svårigheten består av att ta sig tillbaka till Sverige (eller till det land där ansökan om uppehållstillstånd lämnats in) kan det istället övervägas om det finns särskilda skäl för utfärdande av främlingspass (2 kap. 1 a § tredje stycket utlänningslagen), eftersom denna omständighet har mindre med möjligheten att *skaffa* pass att göra. Främlingspassutfärdande på grund av särskilda skäl bör dock som huvudregel begränsas till situationer där sökanden annars skulle nekas uppehållstillstånd.

Bedömning

Givet det fortsatt komplicerade informationsläget kring Afghanistan är det i nuläget svårt att få en säker bild av relevanta omständigheter. Det som har framkommit om både landets allmänna stabilitet och passverksamheten gör att det framstår som osäkert om afghanska medborgare har rimliga utsikter att faktiskt skaffa ett nytt pass genom att resa till Afghanistan. Det kan därför, under nuvarande förhållanden, antas att den som inte redan har ett (giltigt eller utgånet) pass saknar möjlighet att skaffa ett.

Begränsning av giltighetsområdet

Giltighetsområdet för ett främlingspass som utfärdas av de skäl som redovisas ovan bör begränsas på så sätt att passet inte gäller i Afghanistan.

Bilaga till RS/087/2021**Urval av nyhetsartiklar**

<https://tolonews.com/afghanistan-178147>

<https://tolonews.com/afghanistan-177494>

<https://www.france24.com/en/live-news/20220328-taliban-ban-afghan-women-from-flying-without-male-relative>

<https://tolonews.com/afghanistan-177091>

<https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taliban-restrict-afghans-going-abroad-draws-criticism-uk-envoy-2022-02-28/>

<https://8am.af/eng/illegal-traveling-increases-due-to-passport-restrictions/>

<https://8am.af/eng/the-passport-distribution-stops-in-baghlani/>

<https://gandhara.rferl.org/a/afghanistan-passport-khost/31654821.html>

<https://tolonews.com/afghanistan-176232>

<https://pajhwok.com/2022/01/02/some-people-get-passports-on-fake-illness-documents/>

<https://gnnhd.tv/news/8432/taliban-government-resumes-issuing-afghan-passports-in-kabul>

<https://www.theguardian.com/world/2021/dec/19/hundreds-queue-for-passports-in-bid-to-leave-afghanistan>

<https://www.france24.com/en/live-news/20211218-taliban-govt-resumes-issuing-afghan-passports-in-kabul>